

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ MERKEZ KONSEYİ BAŞKANLIĞI'NA AYLIK ÇALIŞMA RAPORU (22.9.1979)

Samsun-Amasya-Sinop Tabip Odası, Erdal ATABEK*

Özet: Bu yazı Toplum ve Hekim Dergisi'nin 23 Kasım 1979 tarihli sayısında "Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi Başkanlığı'na 22.9.1979 Aylık çalışma Raporu" adıyla yayımlanmıştır. Dönemin Samsun-Amasya-Sinop Tabip Odası Başkanlığı tarafından TTB Merkez Konseyi'ne iletilen aylık çalışma raporunu ve TTB Merkez Konseyi tarafından bu rapora ilişkin verilen yanıtı içermektedir. Yazının tekrar yayımlanması Toplum ve Hekim Dergisi'nin kırkıncı yılına yaklaştığı bu dönemde geçmişte yayımlanmış ilgi çekici yazıları okurlarla tekrar paylaşmayı amaçlamaktadır.

Anahtar sözcükler: TTB, Toplum ve Hekim, tabip odası

To The Presidency of the Central Council of Turkish Medical Association: September 22, 1979 Monthly Activity Report

Abstract: This article that has been published in the Community and Physicians Journal on November 23, 1979 includes the activity report presented to the Central Council of Turkish Medical Association (TMA) by the Presidency of Medical Chamber of Samsun-Amasya-Sinop of that period and the answer given by TMA Central Council. The purpose of republishing this article in a period in which Community and Physician Journal is approaching its fortieth year was to share interesting articles published in the past with the readers.

Key words: TMA, Community and Physician, medical chamber

1. Genel konular:

a. Aylık çalışma raporlarını bugüne kadar düzenli olarak ve süresi içinde Merkez Konseyi'ne göndermeyi görev bilen Odamız Yönetim Kurulu, yaz döneminde üyelerinin bir bölümünün tatilde bulunmaları nedeni ile zorunlu olarak aksattığı bu işlemini bundan sonra da düzenli olarak yerine getirmeye çalışacaktır.

b. Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi'nin geçmiş dönemlere kıyasla son on yılda gerek hekim özlük hakları ve gerekse genel sağlık sorunları konusundaki çalışmalarının ne denli yoğun, etkili ve başarılı olduğunu biliyoruz. Ancak tüm çabalara ve uğraşılara rağmen, bugün hekim topluluğunun -hem özlük hakları bakımından hem de çalışma koşulları, genel sağlık sorunları ve toplumdaki saygınlığını yitirmesi açısından- memnun olduğu söylenemez. Gerçi bunda ülkenin geçirmekte olduğu toplumsal ve sosyal değişimlerin kuşkusuz büyük etkisi vardır. Fakat Merkez Konseyimizin tutum ve davranışlarının, yanlış veya noksan karar ve uygulamalarının, isabetsiz girişimlerinin, tüm hekimlere hitab etmeyen değerlendirmelerinin de büyük payı bulunduğu inanıyoruz. İlke açısından

doğruluğuna tüm hekimlerin inandığı, ancak ülke gerçeklerine göre yanlış yöntem ve uygulama ile bir facia haline dönüşen Sosyalleşim'den sonra, öncülüğünü Türk Tabipleri Birliği'nin yaptığı TAM-SÜRE Yasası'nın ve uygulamasının da halk sağlığı açısından, hekimin özlük hakları açısından tam bir fiyasko ile sonuçlandığı acı bir gerçektir. Bunun büyük vebalini Merkez Konseyi taşımaktadır. Bölgemizdeki hekimlerin katıldığı forumdan aldığımız düşüncelerle hazırladığımız ve yasanın çıkmasından önce Merkez Konseyi'ne sunduğumuz broşürdeki önerilerimiz dikkate alınsa idi, bugün hastanelerimiz hekimsiz kalmayacak, halk bundan zarar görmeyecekti. İstanbul, Ankara ve İzmir gibi büyük kentlerimizde uygulamanın etkisini halkın hissetmeyişi, bu kentlerimizde çeşitli nedenlerle oluşan hekim birikimine borçludur. Anadolu'da ise hastaneler boşalmış, özel muayenehanelere ve varsa özel hastanelere zorunlu akım sonunda Devletin Anayasa'daki Sağlık ilkesi zedelenmiş, tüm sağlık kurul muayeneleri yapılamaz hale gelmiştir. Parlamentodaki tüm partilerin oyları ile çıkan yasanın uygulamasından doğan bugünkü facia karşısında, sanki o zaman yasaya oy vermemiş gibi, bu partilerden bir bölümü halk

*Dr., Merkez Konseyi adına Başkan Erdal ATABEK

hekimsiz bırakıldı diye yaygarayı koparır olmuşlardır. Bütün bunların sorumlusu önce, herhalde hekimlerin meslek kuruluşu olan Türk Tabipleri Birliği olmalıdır. Gerçekleri açıkça belirtmekte, kusurlarımızı ortaya koymakta yarar umuyoruz. Merkez Konseyi çalışma biçimini yeniden gözden geçirmeli ve değiştirmelidir. Merkez Konseyi değişik düşüncedeki, görüşteki tüm hekimlerin meslek kuruluşudur. Belli bir çevrenin, belli bir akımın veya belli bir siyasi felsefenin kuruluşu olamaz. Belli bir görüş doğrultusunda vereceği hizmet, tüm hekimleri kapsamayacağı için, başarı kazanamaz ve meslek odası niteliğini kaybeder. Gerçi ülkemizde her meslek kuruluşu, Ticaret Odası'ndan, Sanayi Odası'ndan, Bakkallar ve Bayiler Derneği'nden, öğretmenlerden, Şoförler Derneği'ne kadar belli bir çevrenin düşüncesini yansıtacak biçimde şartlanmışlar, objektif kıstaslar içinde her düşüncedeki üyelerine hizmet götürememenin sıkıntısı içinde bocalayarak birlik ve beraberliklerini zedelemişler, topluma olduğu kadar kendi kesimlerine de yarardan çok zarar getirir hale gelmişlerdir.

Meslek odalarının belli bir çevrenin, düşüncenin veya siyasi felsefenin bağına bağlılığı içinde çok şey yitireceğine inanıyoruz. Bunları dile getirdiğimiz için Odamız Yönetim Kurulu üyelerinin tutucu görüşe sahip oldukları izleminin uyanmamasına özen göstererek, Yönetim Kurulumuzda ve kongre temsilcilerimizde her görüşe sahip üyelerimizin bulunduğunu, Yönetim Kurulu Başkanımızın demokratik sol görüşe sahip ve CHP mensubu bulunduğunu belirtmekte yarar görüyoruz. Oda olarak, demokratik ve çağdaş düşünceye sahip her görüşteki üyelerimize fark gözetmeksizin hizmet vermenin, hekim özlük hakları ve ülkenin genel sağlık sorunlarına belli bir felsefenin değil, ülke gerçeklerine göre yaklaşımın yararına inanmaktayız. Bu açıdan Merkez Konseyi'nin - ülkenin içinde bulunduğu sosyal, politik ve ekonomik bunalım döneminde- belli bir siyasi görüş doğrultusunda 1 Mayıs İşçi Bayramı'na katılması, ya da son Eskişehir toplantısında olduğu gibi demokratik kuruluşların eylem birliğine katılması kararlarını onaylamıyoruz, yadırgıyoruz, birliğimize zarar vereceği görüşünü ve inancını taşıyoruz. Merkez Konseyimizin tüm çalışmalarını yeniden gözden geçirerek, hekimlerimizin kendi özlük hakları ve çok geniş boyutlara ulaşan ülke sağlık sorunlarının çözümünde her dönemde çağdaş ve toplumun gerisinde olmayan kendi öz kaynağından, hekimin kendisinden alacağı güçle, hiçbir felsefenin esiri olmadan hizmet vermesinin gereğine inanıyoruz.

2. Bölgeye özel konular:

a. Tam-Süre uygulaması ile 26 hekimin hizmet vermede olduğu Samsun Devlet Hastanesi'nde 4 hekim kalmış, doğumevinde hiçbir hekim kalmamış, Ordu Devlet Hastanesi'nde tek bir hekim kalmıştır. Odamızın ve Sağlık ve Sosyal Yardım Müdürlüğü'nün birlikte yaptıkları girişimler sonunda, halkın zarar görmemesi için, mevcut serbest hekimlerin sıra ile ve ücreti hastane derneği veya döner sermayeden karşılanmak suretiyle doğumevinde hizmet vermeleri sağlanmıştır. Aynı uygulamanın devlet hastanesinde yapılamayacağı, mevcut yasa ve yönetmeliklerin sağlık kuruluşu oluşturmaya imkân vermediği, poliklinik hizmetinin istenilen düzeyde ve randımanlı olamayacağı, üstelik hem Tam Süre ilkesinin zedelenmiş olacağı ve hem de emeklilik haklarını iktisap etmeden ayrılmak zorunda kalan hekimlerin bu direnişlerini kırmak anlamına geleceği düşünceleri ve görüşlerinin düzenlenen toplantıda belirlenmesi üzerine bu ikinci girişimden vazgeçilmiştir.

b. Hekim özel otoları için öncelikle ve belli bir istasyondan benzin verilmesi konusundaki Merkez Konseyimizin girişimleri ve tamimi uyarınca Valilik nezdinde yaptığımız başvuru olumlu sonuç vermiş, uygulama bugüne kadar aksamadan yürütülmüştür.

c. Türk Kara Kuvvetleri Vakfı Samsun Şubesi'nin kuruluşunda Odamız da görev almış ve Yürütme Kurulu'na temsilcimiz dâhil edilmiştir.

d. Kentimizde yapılan Türk Tüberküloz Kongresi üyeleri ile bölge hekimlerinin tanışmalarını sağlamak amacı ile 600 kişilik bir kokteyl odamızca düzenlenmiştir.

e. 19 Mayıs kutlama haftasında odamız kendine düşen görevi yerine getirmiş, tüm hekimlerin Sıhhiye Okulu'nun fuarında açtığı sahra hastanesinde bir hafta süre ile ücretsiz muayene yapmalarını sağlamış, ayrıca 19 Mayıs Üniversitesi ile birlikte düzenlenen ve bir hafta boyunca sürdürülen halk sağlığı ile ilgili konferans ve açık oturuma katılmıştır.

3. Sağlıkla ve hekimle ilgili yayınlar:

Kayda değer önemli bir husus yoktur.

Bilginize saygı ile sunarım.

1. Genel konular:

a. Samsun Tabip Odamızın, görev bilinci, sorumluluk anlayışı, her konuda görüşlerini açıklayan "Aylık Çalışma Raporu"nu düzenli olarak göndermesi, övgüye değer, diğer birçok Odamız için de örnek olacak bir çalışma düzenidir. Merkez Konseyi bu nedenle Samsun Tabip Odamızı kutlamaktadır.

b. Bu bölümde açıkladığınız düşünceler, Merkez Konseyi'nce dikkatle ve duyarlılıkla incelenmiştir. Son derece önem taşıyan konularda görüşlerinizi bize açıkça ilettiğiniz için de teşekkür ederiz.

Bu bölümde iki önemli konuyu ele alıyorsunuz. Meslek kuruluşundaki siyasal davranışlar ve Tam-Süre Yasası konuları, her bakımdan büyük önem taşımaktadır.

Bu her iki konu da, son Büyük Kongremizde de uzun uzun ve ayrıntılı biçimde tartışılmış, çeşitli görüşler ve Merkez Konseyi'nin düşünceleri açıklanmıştır.

Önce, meslek kuruluşumuzun siyasal davranışını ele alalım. Bu noktada, bir meslek kuruluşunun, özelde de Türk Tabipleri Birliği'nin, bir siyasal parti gibi çalışmasını, herhangi bir siyasal partinin ya da görüşün peşinde hareket etmesini, ya da siyasal bir felsefenin bağnazlığı ile hareket etmesini kesinlikle yanlış buluyoruz. Bu konudaki görüşünüze tamamiyle katılıyoruz. Hareketlerimizin de bu düşünce paralelinde sürdürülmesine çaba harcıyoruz. Size, bu uyarıyı yapma gereğini duyurduğumu sandığımız 1 Mayıs'a katılma, Eskişehir'deki demokratik kuruluşlar platformuna katılma hareketlerimizin bu ilkeye aykırı düşmediğini açıklamak istiyoruz. 1 Mayıs, işçi ve emekçilerin bayramıdır. Dünyada da, ülkemizde de bu anlamda kutlanmaktadır. Dünyada 1 Mayıs kutlamalarına, gerici olmayan her siyasal görüşün sahibi olan partiler, kuruluşlar ve kişiler katılmaktadır. 1 Mayıs'lar, ülkemizde sürekli olarak 'komünist bayramı' olarak nitelenmiş, 'komünist' sözcüğünün toplumda uzun yıllar boyunca sistemli olarak yaratılan aleyhindeki çağırışından yararlanılarak işçilerin ve emekçilerin 1 Mayıs'ı kutlamaları engellenmek amaçlanmıştır. Oysa, dünyada 1 Mayıs'a, komünistler de, sosyalistler de, sosyal demokratlar da, sadece demokratlar da, tüm işçilerle ve emekçilerle birlikte katılmaktadırlar. Türkiye'de 1 Mayıs'ın kutlanması için konan engeller işçi ve emekçilerin kitlesel girişimiyle aşıldıktan sonra, emekten yana herkesin, her kuruluşun 1 Mayıs'ı kutlamaya katılması görev olmuştur, görev de olmalıdır. 1 Mayıs'a katılmak demek, ne 1 Mayıs'a katılan her kuruluşun ve herkesin görüşünü benimsemektir, ne de sadece belirli bir görüşün izinde yürümek demektir. 1 Mayıs'a katılmak, işçiden, emekçiden yana olmak demektir.

Hekimlerin bu açıdan durumu nedir? Hekim, ister bir kamu sektöründe çalışsın, isterse muayenehanesinde çalışsın, temel niteliği bakımından emekçidir. Yalnız kendi emeğiyle çalışır, yalnız kendisi çalıştığı zaman geliri olur. Hekim,

başkalarını çalıştırarak kendisi oturduğu yerde para kazanan bir kişi değildir. Tarihsel deyişle, hekim, kapitalist değildir, emekçidir. Bu bakımdan, hekimlerin 1 Mayıs'a katılmaları, onların herhangi bir siyasal görüşün peşinde gittiklerini değil, emekçi olmanın bilincinde olduklarını, işçiden ve emekçiden yana olduklarını gösterir.

Demokratik kuruluşlar arasındaki ortak noktalar çevresinde buluşmak, bu noktalarda iş ve güç birliği yapmayı amaçlayan çalışmalara katılmak da, ilkelerimizin, amaçlarımızın diğer çalışanlarla ortak olanlarında hem onlara güç katmak, hem de bizim güç kazanmamız için yapılmaktadır. Bu çalışmaların en önemli amacı, ülkemizde demokrasiyi ve özgürlükleri kitlesel olarak korumak, onları geliştirmektir. Bugün, Türkiye'de demokrasi aleyhindeki güçlerin nasıl çalıştığı, neler yaptıkları, neleri amaçladıkları mutlaka sizlerce de bilinmektedir. Aynı çevrelerin, varolan özgürlükleri daraltmak, onları ortadan kaldırmak için neler yaptıkları da ortadadır. Sadece haklarımızı almak için değil, varlığımızı, Türk Tabipleri Birliği'nin varlığını, özgürlüğünü, hareket gücümüzü korumak için bu demokrasi, özgürlük düşmanlarıyla savaşım vermek görevimizdir. Bu demokrasi ve özgürlük düşmanları ülkemizde faşist bir rejimi getirmeyi amaçlamaktadırlar. Çok kere açıkladığımız gibi, biz silahlı terörün nereden gelirse gelsin karşısındayız. Yalnız sağdan değil, sol görünümüyle gelen silahlı teröre de karşıyız. Silahlı terörün kaynağında da, gene ülkemize dayatılmak istenen faşist rejim özlemi vardır. Demokratik kuruluşlar arasındaki iş ve güç birliği, demokrasi ve özgürlüklere sahip çıktığı gibi, emek haklarına da sahip çıkacaktır. Tüm çalışanlar için toplu sözleşmeli, grevli sendikalaşma hakkı için ortak çabalar harcanacaktır. Çeşitli konularda, Büyük Kongre kararlarımıza uygun, ilke ve amaçlarımıza uygun konularda kuruluşlararası destek sağlanacaktır. Bu çalışmaların bir siyasal görüşten kaynaklanması söz konusu değildir. Bu çalışmalar, ülkemizin ve kendi kitlemizin gerekleri için yapılmaktadır.

Biz, Samsun Tabip Odamızın hiçbir zaman gerici düşüncelere sahip olduğunu düşünmedik. Olmadığını da biliyoruz. Görüşlerinizin, çevrenizdeki bazı meslektaşlarımızın duygularını, düşüncelerini yansıttığınızı biliyoruz. Bizim de çevremizde, böyle düşünen meslektaşlarımız var. Bu meslektaşlarımız, genellikle kendi düşünce sınırlarında kalmış, toplumdaki genel koşullandırmaları aşmamış, her olaya kendi özel konumundan bakmaya alışmış üyelerimizdir. Bu konularıyla, böyle düşünceleri de yadırganamaz. Ancak, sürekli olarak,

hekimlerin tarihimize her zaman ilerici bir anlayışa sahip olduklarını, tarihte istibdat rejimine, zorbalığa ilk başkaldıranların hekimler olduğunu hatırlıyoruz. Tarihteki koşullar değişse de, bugün istibdat ve zorbalığın görünümü değişse de, görevimizin değişmediğini söylüyoruz. Çünkü istibdat ve zorbalık, bugün karşımıza faşizm olarak çıkmaktadır. Görünümü değişse de niteliği değişmemektedir. Dünün istibdatı ve zorbalığı da, bugünün faşizmi de dış ve iç sömürü çevrelerinin eseridir, onların işine yaramaktadır. Bizim, bu ülkenin aydınları olarak, bu ülkenin bilim emekçileri olarak görevimiz, hem de çok önemli görevimiz vardır. Halka gerçekleri söylemek görevimiz vardır, halkı aydınlatmak görevimiz vardır, demokrasiye, özgürlüklere, emeğe sahip çıkmak görevimiz vardır. Hareketlerimiz, bu görevlerimizin bilinciyle yürütülmektedir.

Tam-Süre Yasası konusunu ele alalım. Bu yasayla ilgili olarak Odanızın, gerçekten bir inceleme ürünü olarak yaptığınız değerlendirme üzerinde dikkatle durulmuştur. Tam-Süre ilkesinin sahibi Türk Tabipleri Birliği'dir. Bu ilkeyi ortaya koyan Birlik, sorumluluğunun da tamamen bilincindedir. Sorumluluklarımızı taşımak da, bizlere onur verir. Bunu, başlangıçta belirtmek isteriz.

Ancak, çıkan yasa, Türk Tabipleri Birliği'nin değil, Sağlık Bakanlığı'nın yasası olmuştur. Nedeni de, önerilerimizin, Bakanlık tarafından yeterince değerlendirilmemesidir. Biz, pilot bölge uygulamasını değil, 'esnek bir geçiş dönemi'ni önerdik. Yani, yasanın bir yıl içinde zorunlu uygulamasını değil, daha uzun bir süre için "ihtiyari" olmasını önerdik. Yazılı önerimiz iki yıldır. Oysa, Sağlık Bakanlığı, bir yıllık süreyi bile, bizim önerimizden sonra kabul etmiştir. Sağlık Bakanlığı'nın en büyük hatası, yasayı zorunlu uyguladığı zaman, sonuçlarının ne olacağını araştırmaması, hatta düşünmemesidir. Çalışma saatlerinin artırılması, ödenek düzenlemelerinin yanlışları, ödeneklerin emekliliğe yansımaması ayrıca Bakanlığın yaptığı önemli hatalardır. Bunları sürekli eleştirdiğimizi, mutlaka biliyorsunuz. Ama, önemli bir ilkemizin gerçekleşmesi sırasında, yasanın çıkması için çalışmanın herhalde yanlış olacağını kabul etmek gerekir. Eğer, Birliğimiz yasaya karşı çıksaydı, o zaman, herhalde bugünkü bozuk düzenin sürmesini isteyen, sadece meslektaşlarının çıkarlarını korumak için önemli bir ilkeye karşı çıkan bir meslek kuruluşu durumuna gelirdi ve kamuoyunda giderek artan saygınlığını yitirdi. Biz, yasanın sağlık hizmetlerinin çözümü olmadığını başından beri belirttik. Çünkü, yasanın böyle bir çözüm getiremeyeceğini biliyorduk. Ancak, yasa, önemli bir ilkemizi

gerçekleştiren adımdı. Bu nedenle de, eleştirilerimizi sürdürerek yasayı destekledik.

Şimdi, konuyu şöyle düşünelim: Şimdiye kadar, yasaya karşı çıkanlar da dâhil, hiç kimse "ilkenin doğru olduğunu" reddetmemiştir "ilke doğrudur", ama, uygulama böyle olmamalıydı, diye düşünebiliriz. Ancak, "ilke doğrudur", ama uygulanmasın denebilir mi? Eğer, bir ilke doğruysa, uygulanması gerekir.

Tam-Süre Yasası'ndan önceki durum, her hekimin kendi güvencesini kendi kişisel çalışmasında aradığı dönemdir. Buna, gerçek bir toplumsal güvence diyebilir miyiz? Kuşkusuz hayır. Tam-Süre'nin iki büyük engeli olmuştur: Birincisi, konuyu anlamak istemeyen bürokrat uygulayıcılar, ikincisi de her türlü ücret artışını hızla silip süpüren enflasyon. Birinci engelin içinde, sadece ücret vergilendirmesine dayalı olarak sürdürülen vergi yasaları da yer almaktadır. İkincisi ise, günlük denecek hızla yükselen fiyatlara hiçbir ücret artışının yetişememesidir.

Bu durumda, iki alternatif vardır: Birincisi, bu koşullarda ücretin emek geliri olması olanaksızdır, eskiye dönmek gerekir, diyen düşünce. İkincisi de, tam-süre ilkesi korunmalıdır, ancak, ücretler toplu sözleşmeli, grevli sendikalaşma sistemiyle sağlanmalıdır, diyen bizim düşüncemiz. Her şey göstermektedir ki, tam-süre ilkesi, ancak "toplular sözleşmeli, grevli, sendikalaşma hakkıyla korunabilir ve geliştirilebilir.

Görüşümüz; tam-süre ilkesinin korunup geliştirilmesidir. Bunun da yolu, toplu sözleşmeli, grevli sendikalaşmadan geçmektedir.

Merkez Konseyi çalışmalarında dikkate aldığı ilkelelerin tümü de Büyük Kongre kararlarıdır. Dikkat edeceğimiz en önemli konuda budur.

2. Bölgeye özel konular

a. Tam-Süre'nin gerek bir yıl içinde zorunlu uygulaması, gerekse yanlış uygulamaları ve hızlı enflasyonla bugün vardığı sonuçlar karşısında; daha önceki önerilerimizi de dikkate alarak ne gibi önlemler alınması gerektiğindeki görüşlerinizi bize iletmenizi bekliyoruz.

Diğer konulardaki çalışmalarınız da takdirle karşılanmıştır. Her konudaki eleştirilerinize içtenlikle açık olduğumuzu, ilginizin çok değerli olduğunu bütün değerlendirmelere gereksinmemiz olduğunu belirterek çalışmalarınızda başarılar diler, saygılarımızı sunarız.